

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO QUẢNG NAM
TRƯỜNG THPT LÊ QUÝ ĐÔN

KỲ THI OLYMPIC 24/3
ĐỀ THI ĐỀ NGHỊ MÔN: Ngữ văn LỚP 10
Thời gian làm bài: 180 phút

Câu 1: (8 điểm)

GIÁ TRỊ MỘT LY SỮA

Đây là một câu chuyện có thật!

Có một cậu bé nghèo phải đi bán hàng rong để kiếm tiền học. Một hôm, dạ dày trống rỗng, cậu đói đến là người. Thò tay vào túi, cậu thấy chỉ còn lại duy nhất một đồng. Nhưng, đó là tiền cậu hứa mua quà cho mấy đứa em ở nhà. Tần ngần một lát, cậu quyết định ghé vào ngôi nhà phía trước để xin chút gì đó bỏ bụng. Thế nhưng, người mở cửa là một thiếu phụ trẻ đẹp. Cậu thấy bối rối và ngập ngừng nên thay vì hỏi xin ăn, cậu chỉ dám xin một ly nước. Thấy đáng vẻ nghèo khổ và đói là của cậu bé, người phụ nữ thay vì rót nước đã đem ra cho cậu một ly sữa lớn. cậu bé chặm rãi nhấp từng ngụm sữa một cách ngon lành. Rồi rụt rè hỏi:

- “Cháu nợ cô bao nhiêu?”

- “Không nợ gì cả” – Người phụ nữ trả lời. ***“Mẹ cô đã dạy: không bao giờ nhận tiền trả cho lòng tốt”***. Cậu bé cảm động nói: ***“Từ trong sâu thẳm trái tim, cháu biết ơn cô”***.

Cậu bé cảm thấy khỏe khoắn hơn và niềm tin vào con người cũng mãnh liệt hơn. Trước đó, cậu như muốn đầu hàng số phận.

Nhiều năm sau đó, người phụ nữ mắc phải căn bệnh hiểm nghèo. Bác sĩ Howard Kelly được mời đến tham vấn... Bên giường bệnh, ông nhận ra ngay ân nhân của mình năm xưa. Ông quyết định sẽ dốc hết sức để cứu sống bệnh nhân và cuối cùng đã thành công. Trước ngày bà xuất viện, bác sĩ yêu cầu phòng y vụ chuyển hóa đơn để xem lại và ông viết mấy dòng chữ vào biên lai. Nhận hóa đơn, người phụ nữ hồi hộp mở ra đọc. Bà dự đoán số tiền phải trả rất cao. Có lẽ, bà phải bán tất cả tài sản dành dụm suốt cả đời mới trả hết. ngờ ngàng, bà đọc thấy bên lề hóa đơn hàng chữ

“Đã được thanh toán bằng một ly sữa”. Kí tên- BS Howard Kelly.

Quà tặng cuộc sống

Trình bày suy nghĩ của anh (chị) về thông điệp được gửi gắm trong câu chuyện trên bằng bài văn khoảng một trang giấy thi.

Câu 2: (12 điểm)

Có ý kiến cho rằng: ***“Ca dao là cây đàn muôn điệu của tâm hồn quần chúng nhân dân được thể hiện qua những hình thức nghệ thuật mang đậm sắc thái dân gian”***.

Suy nghĩ của anh (chị) về ý kiến trên. Chọn phân tích một số bài ca dao để làm sáng tỏ vấn đề.

HƯỚNG DẪN CHẤM

Câu 1:

I. Yêu cầu về kĩ năng: biết cách xây dựng bài văn NLXH hoàn chỉnh, có kết cấu, bố cục rõ ràng; hành văn trôi chảy; vận dụng kết hợp tốt các thao tác giải thích, phân tích, chứng minh, bình luận.

II. Yêu cầu về kiến thức:

HS nêu suy nghĩ trên cơ sở hiểu biết sâu sắc ý nghĩa của câu chuyện: Đây là một trong muôn vàn câu chuyện xảy ra trong cuộc sống hằng ngày. Từ một cậu bé nghèo khổ, Howard Kelly đã trở thành một bác sĩ tài năng nhờ vào ý chí, nghị lực và niềm tin vào lòng tốt của con người. Chỉ là một ly sữa nhỏ, nhưng trong những hoàn cảnh nhất định, nó đã đem lại một giá trị rất lớn lao. Bởi vậy, Sống là phải:

- Biết cảm thông, chia sẻ mà không đòi hỏi được nhận lại.
- Tin vào cuộc đời, vì vẫn còn nhiều tấm lòng nhân ái; Phải xứng đáng với những gì đã nhận.
- Trong cuộc sống hiện đại, nhiều người đã quên lãng những đức tính tốt đẹp đó do nhiều nguyên nhân khách quan, chủ quan (dẫn chứng thực tế)
- Chúng ta cần có một thái độ sống tích cực, cần có một tấm lòng để cho và nhận
- Suy nghĩ về phương hướng tu dưỡng, phấn đấu; nêu những việc làm cần thiết để nâng cao giá trị cuộc sống của bản thân.

III. Biểu điểm:

Câu 1:

- 7-8 điểm: đảm bảo đầy đủ các yêu cầu trên, hành văn tốt, có cảm xúc; bố cục mạch lạc, luận điểm rõ ràng; có thể còn mắc vài lỗi diễn đạt, chính tả; chữ viết cẩn thận.
- 5-6 điểm: biết cách nghị luận, thiếu một vài ý, mắc một số lỗi diễn đạt và chính tả. bố cục rõ ràng.
- 3-4 điểm: viết sơ sài, thiếu khoảng nửa số ý, tản mạn, mắc lỗi chính tả, chữ viết câu thả, bố cục theo dõi được.
- 2 điểm: thiếu nhiều ý, viết tản mạn, mắc nhiều lỗi chính tả, chữ viết câu thả.
- 0-1 điểm: viết sơ sài, lạc đề.

Chú ý: Trân trọng những bài viết có ý sáng tạo.

Câu 2

I. Về kĩ năng:

- Biết cách làm bài văn nghị luận văn học, bố cục rõ ràng, sử dụng linh hoạt các thao tác lập luận: giải thích, phân tích, chứng minh, bình luận...
- Văn viết mạch lạc, trong sáng, có cảm xúc, không mắc lỗi chính tả, dùng từ, đặt câu.

II. Về kiến thức:

Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần đảm bảo các nội dung cơ bản sau:

1. Suy nghĩ về nhận định:

a. Cây đàn muôn điệu của tâm hồn quần chúng nhân dân: Ca dao diễn tả đời sống tâm hồn, tư tưởng, tình cảm của nhân dân lao động trong các quan hệ lứa đôi, gia đình, quê hương,... Sống trong cuộc đời trăm đắng, ngàn cay nhưng đắm thắm ân nghĩa bên gốc đa, giếng nước, sân đình...

b. Những hình thức nghệ thuật mang đậm sắc thái dân gian: Lời ca dao thường ngắn gọn; sử dụng thể thơ lục bát hoặc lục bát biến thể; ngôn ngữ gần gũi với lời nói hằng ngày; sử dụng các hình ảnh so sánh, ẩn dụ; diễn đạt bằng một số công thức mang đậm sắc thái dân gian

2. Phân tích, chứng minh nhận định:

a. Lời ca dao thường ngắn gọn, ngôn ngữ thường gần gũi với lời nói hằng ngày, thể thơ lục bát, lục bát biến thể,...

- Họ thường là những người bình dân lao động sống trong xã hội cũ với tình yêu quê hương, yêu gia đình, yêu lao động,... lời thơ mộc mạc, chân chất (*Anh đi anh nhớ quê nhà/ Ai ơi đừng bỏ ruộng hoang,...*)

- Họ có thể là những chàng trai, cô gái lỡ duyên, hoặc bị ép duyên mà tình yêu dang dở. Vì thế, tiếng thơ như lời trách móc, oán giận, đầy xót xa, cay đắng (*Trèo lên cây khế nửa ngày/Ai làm chua xót lòng này khế ơi!..*)

b. Những cách nói so sánh, ẩn dụ, biểu tượng,...

- Đó là nỗi nhớ người yêu của cô gái được gửi vào hình ảnh: khăn, đèn, mắt... Hỏi khăn, đèn, mắt cũng là hỏi lòng mình. Cô gái ra ngẩn vào ngơ, bồn chồn, thao thức với bao vấn vương, lo âu, phấp phỏng cho hạnh phúc lứa đôi (*Khăn thương nhớ ai...*)

- Có khi, người con gái mượn chiếc cầu dải yếm để nói lên mơ ước mãnh liệt của mình trong tình yêu. Một lời tỏ tình kín đáo, ý nhị, duyên dáng mà rất táo bạo. (*Ước gì sông rộng một gang...*)

- Họ mượn hình ảnh muối, gừng để diễn tả sự gắn bó sâu nặng của con người. Độ mặn của muối, độ cay của gừng còn có hạn nhưng tình cảm con người mãi son sắt, thủy chung. (*Muối ba năm muối đang còn mặn...*)

c. Lối diễn đạt công thức

Chùm ca dao than thân thường mở đầu bằng: *Em như .../ Thân em.../*

Chùm ca dao diễn tả tâm trạng thường mở đầu bằng: *Ước gì.../ Trèo lên...*

3. Đánh giá chung:

Người bình dân đã lựa chọn những hình thức nghệ thuật riêng, đậm màu sắc trữ tình dân gian để thể hiện sâu sắc vẻ đẹp tâm hồn của mình: thể thơ lục bát, song thất lục

bát; hình thức đối đáp; công thức mở đầu “*Thân em...*”, “*Trèo lên...*”; hình ảnh biểu tượng, cách so sánh, ẩn dụ...

III. Biểu điểm:

- **Điểm 11 -12:** Đáp ứng tốt các yêu cầu trên. Văn viết lưu loát, có cảm xúc. Bố cục rõ ràng.

- **Điểm 9 -10:** Đáp ứng ở mức độ khá các yêu cầu nêu trên. Có thể có một vài lỗi nhỏ về diễn đạt, dùng từ, chính tả,... Bố cục rõ ràng.

- **Điểm 7 -8:** Cơ bản đáp ứng được các yêu cầu của đề nhưng bài làm có chỗ chưa sâu. Dẫn chứng chưa thật phong phú, bố cục rõ ràng.

- **Điểm 5 -6:** Hiểu được yêu cầu của đề nhưng chỉ trình bày đạt khoảng nửa số ý nêu trên. Còn mắc một số lỗi diễn đạt và chính tả, bố cục theo dõi được.

- **Điểm 3-4:** Có hiểu đề, song nội dung bài viết còn chung chung, câu văn còn vụng về, bố cục chưa rõ.

- **Điểm 1-2:** Có nói đến vấn đề đặt ra ở đề bài nhưng sai lạc cả về nội dung và phương pháp

- **Điểm 0:** Lạc đề hoặc không làm bài.

ĐỀ OLIMPIC QUẢNG NAM 2017.

MÔN : VĂN 10.

Câu 1 :Suy nghĩ của anh/chị về ý nghĩa được gợi ra từ câu chuyện :

“ Một chiếc lá vàng tự rút khỏi cành và rơi xuống gốc. Cái gốc tròn mắt ngạc nhiên hỏi :

-Sao sớm thế?

Lá vàng giơ tay lên chào, cười và chỉ vào những lộc “

(Theo : Những câu chuyện ngụ ngôn chọn lọc.NXB Thanh niên 2003).

Câu 2 :” ...Truyện Kiều là khúc ca về tình yêu trong sáng, là giấc mơ tự do làm chủ cuộc đời, nhưng chủ yếu là tiếng khóc xé ruột cho thân phận và nhân phẩm con người bị chà đạp”.

(Sách giáo khoa Ngữ văn 10-Nâng cao, tập hai, NXB Giáo dục, 2006, trang 157).

Bằng những hiểu biết về Truyện Kiều (Nguyễn Du), anh/chị hãy làm sáng tỏ nhận định trên.

ĐÁP ÁN ĐỀ THI OLIMPIC VĂN 10-2017.

Câu 1:

I. Yêu cầu về kỹ năng:

- Học sinh biết cách làm bài văn nghị luận xã hội về tư tưởng đạo lý.
- Kết cấu chặt chẽ,bố cục rõ ràng, không mắc lỗi chính tả, dùng từ, diễn đạt.

II. Yêu cầu về kiến thức:

Đây là một dạng đề nghị luận về một tư tưởng đạo lý, qua câu chuyện,học sinh cần rút ra bài học ý nghĩa sâu sắc được gói gắm qua hình ảnh chiếc lá vàng “tự bức khỏi cành” “cười và chỉ vào những lộc non”.

Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần làm rõ các ý sau:

a. Giải thích ý nghĩa câu chuyện:

-Câu chuyện cần chú ý đến cách chiếc lá vàng rời khỏi cành: tự nguyện bứt khỏi cành sớm hơn thời gian mà nó có thể tồn tại để nhường chỗ cho lộc non đâm chồi, khiến cho cái gốc phải bật hỏi: “sao sớm thế”.

-Điều quan trọng hơn nữa là cách “chiếc lá vàng” nhìn nhận về sự ra đi của mình: mỉm cười và “chỉ vào những lộc non”.

-Đó là là sự thanh thản khi chiếc lá đã tìm thấy được ý nghĩa cho cuộc đời mình: tự nguyện hi sinh để nhường chỗ cho một thế hệ mới ra đời.